

Departement Mobiliteit en Openbare Werken
Beleid
t.a.v. dhr. Pieter Lenaers
Koning Albert II-laan 20, bus 2
1000 Brussel

uw kenmerk
HP0070 1M2B6M-2-20983

ons kenmerk
L4 - 088

bijlagen
-

vragen naar / e-mail
bea.kayaerts@rwo.vlaanderen.be

telefoonnummer
02-553 64 61

datum
26 oktober 2016

Betreft : Advies over het Complex Project ter verbetering van de nautische toegankelijkheid tot de achterhaven van Zeebrugge

Geachte,

SARO ontving op 3 oktober 2016 uw adviesvraag over de alternatievenonderzoeksnota betreffende het complex project te Zeebrugge. Met voorliggend advies, goedgekeurd door de raad op 26 oktober 2016, komt de raad tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn van 45 dagen.

De Vlaamse Regering keurde op 15 juli 2016 de startbeslissing voor de verbetering van de nautische toegankelijkheid tot de (achter)haven van Zeebrugge goed. De doelstelling van dit complex project wordt in de startnota (pag. 4) als volgt omschreven: *'Dit project moet de nautische toegankelijkheid van de (achter)haven van Zeebrugge verbeteren en naar de toekomst toe garanderen'*. De Vlaamse Regering benadrukte bovendien dat deze startbeslissing *'niet het akkoord is van de bevoegde overheid voor de realisatie van een complex project. Het betekent wel het concrete engagement om een proces op te starten om een problematiek of opportuniteit te onderzoeken'*.

Volgens de startnota is de realisatie van een tweede volwaardige toegang tot de achterhaven eerste prioriteit geworden en dit rekening houdend met de verdere ontwikkeling van de achterhaven en de huidige staat van de P. Vandammesluis.

SARO stelt vast dat de alternatievenonderzoeksnota een uitgebreide set aan alternatieven voordraagt. Het betreft de drie locatie-alternatieven opgenomen in de startbeslissing, aangevuld met twee alternatieven die aangereikt werden in het kader van het participatief proces. De raad ondersteunt de vijf te bestuderen alternatieven en vindt het positief dat aldus een breed gamma aan alternatieven zal worden onderzocht.

De raad stelt verder vast dat een uitgebreide strategische milieubeoordeling wordt voorzien. De raad vindt het positief dat daarin, naar analogie met de plan-MER-rapporten, talrijke disciplines worden onderzocht. De raad wijst in het bijzonder op volgende belangrijke afwegingsaspecten. Een eerste aspect betreft de impact op de waterhuishouding in de bouw- én de exploitatiefase: dit aspect zal onderzocht worden in het kader van de disciplines 'water' en 'fauna en flora'. De raad vraagt specifiek aandacht voor de mogelijke negatieve effecten van een gewijzigde waterhuishouding (o.a. verziltingseffecten) op de omliggende landbouwexploitaties. In het kader van de impact op natuur zullen verschillende natuurtoetsen worden uitgevoerd, waaronder een passende beoordeling en een verscherpte natuurtoets.

De raad heeft wel vragen bij de positionering van de strategische milieubeoordeling in het kader van de het geïntegreerd effectenonderzoek. Zo stelt de raad vast dat hoofdstuk 9 van de alternatievenonderzoeksnota uitvoerig ingaat op de maatschappelijke kosten-baten-analyse. In dit hoofdstuk wordt onder meer gesteld: *'de MKBA moet de beleidsmakers in staat stellen om de strategisch meest gewenste locatie te identificeren.'* De raad kan dit niet ondersteunen. Artikel 9 van het decreet complexe projecten bepaalt dat *'het geïntegreerde effectenonderzoek ten minste moet bestaan uit het ruimtelijke en het milieugerelateerde effectenonderzoek op strategisch niveau. Daarnaast zullen vaak ook andere onderzoeken aan de orde zijn zoals een maatschappelijke kosten-baten analyse, een mobiliteitsonderzoek.'* Het uitvoeren van een volwaardig geïntegreerd effectenonderzoek is aldus van cruciaal belang aangezien dit de basis vormt voor het nemen van een voorontwerp van voorkeursbesluit. Het is een belangrijke uitdaging om hierbij alle effecten geïntegreerd te onderzoeken (en dus niet enkel de focus te leggen op de MKBA). In die zin heeft de raad ook vragen bij de wijze waarop in de alternatievenonderzoeksnota (pag. 86) de link wordt beschreven tussen de milieubeoordeling en de MKBA: *'Zowel de MKBA als milieubeoordeling vormen methodes om de effecten van projecten of maatregelen in beeld te brengen ter ondersteuning van de besluitvorming. Een belangrijk verschil tussen de milieubeoordeling en MKBA is dat de MKBA een welvaartsanalyse is en een milieubeoordeling niet. In de MKBA worden alle welvaartsgevolgen bepaald van een project, en dit in brede zin: zowel de materiële als de immateriële vormen van welvaart. In een milieubeoordeling worden alle (fysieke) veranderingen bepaald die optreden als gevolg van een project, zonder dat deze tot welvaartsveranderingen hoeven te leiden.'*

Tot slot vindt de raad het positief dat de procesaanpak voor complexe projecten voorziet in een breed actorenoverleg. SARO merkt op dat dit overleg - gezien de potentiële impact op naburige landbouwexploitaties - uitgebreid kan worden met een vertegenwoordiging uit de landbouwsector. De raad vindt het verder positief dat in de onderzoeksfase specifiek voorzien wordt in een adviesverlening door de departementen van de relevante beleidsdomeinen, de gemeenten en provincies, talrijke andere instanties (o.a. NMBS, Havenbedrijf) en de relevante strategische adviesraden. De raad merkt op dat voorliggend complex project zich momenteel aan het begin van de onderzoeksfase bevindt. Het geïntegreerd effectenonderzoek moet nog worden uitgevoerd. Zoals voorzien in het decreet complexe projecten zal SARO tevens op het einde van deze strategische fase, in functie van het te nemen voorkeursbesluit, betrokken worden.

Met de meeste hoogachting,

Filiep Loosveldt
voorzitter SARO